

Temanotat

Kamerun: Anglofon føderalisme og separatisme



LANDINFO

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Forsidebilde: Klistremerke på døra til kontoret til SCNCs Nwachang-fraksjon i Bamenda, mars 2004 (foto: Geir Juell Skogseth).

© Landinfo 2018

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingsreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivaretatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

SUMMARY

This report concerns the ongoing conflict in the Northwest and Southwest regions in Cameroon, where activists are working for more local autonomy, a return to federalism or an independent state (“Ambazonia”) for the area that was ruled by Britain 1916–1961. We provide a brief background for the conflict, but the main focus is on the developments seen since October 2016. The conflict turned even more violent in September 2017, when several separatist groups took up arms against the regime. Cameroonian authorities are using harsh methods suppressing both peaceful political activities and armed rebels, and armed rebels target both security forces and civilians perceived as regime collaborators.

SAMMENDRAG

Dette temanotatet tar for seg den pågående konflikten i Nordvest- og Sørvest-regionen i Kamerun, hvor aktivister arbeider for mer lokalt selvstyre, gjeninnføring av en føderal styreform eller en selvstendig stat («Ambazonia») i området som ble styrt av Storbritannia i perioden 1916–1961. Vi gir en kort presentasjon av bakgrunnen for konflikten, men konsentrerer oss om utviklingen som har skjedd siden oktober 2016. Konflikten ble enda mer preget av vold i september 2017, da flere separatistgrupper begynte væpnet kamp mot regimet. Kamerunske myndigheter bruker brutale virkemidler for å undertrykke både fredelig politisk aktivitet og væpnede opprørere, og væpnede opprørere retter voldelige angrep både mot sikkerhetsstyrker og sivile som oppfattes som kollaboratører med regimet.

INNHold

1. Innledning	6
2. Bakgrunn	6
2.1 Konflikt rundt de anglofone regionenes forhold til sentralmakten og resten av landet	7
2.2 Politiske hovedstrømninger i de anglofone regionene.....	8
3. Separatistorganisasjoner og væpnede grupper	8
3.1 Separatistorganisasjoner	9
3.2 Væpnede separatistgrupper.....	9
4. Oppblussing av konflikten siden oktober 2016	10
4.1 Sentrale hendelser oktober 2016–juni 2018	10
4.2 Geografisk utbredelse av anglofon-konflikten	10
4.3 Flyktninger og internt fordrevne.....	11
4.3.1 Flyktninger i Nigeria.....	11
4.3.1.1 Utlevering av separatister fra Nigeria til Kamerun	11
4.3.2 Internt fordrevne	11
4.4 Voldshandlinger	11
4.4.1 Vold mot sivile begått av kamerunske sikkerhetsstyrker	11
4.4.1.1 Voldsbruk mot demonstranter.....	11
4.4.1.2 Vold mot sivile under operasjoner mot væpnede grupper.....	12
4.4.2 Vold mot sivile begått av separatister	12
4.4.3 Vold mot anglofone i frankofone deler av Kamerun	13
4.5 Arrestasjoner og rettsforfølgelse av anglofone aktivister og separatister.....	14
4.5.1 Arrestasjoner.....	14
4.5.2 Rettsforfølgelse.....	15
5. Forhold for anglofone aktivister	15
6. Ambazonia-aktivisme i eksil	16
6.1 Kamerunske eksilmiljøer	17
6.1.1 Anglofone kontra frankofone eksilmiljøer	17
6.2 Politisk aktivitet i anglofone eksilmiljøer.....	17
6.3 Kamerunske sikkerhetsmyndigheters syn på separatister i eksil.....	18
6.4 Overvåking av kamerunske eksilmiljøer	18
6.5 Mulige følger av separatisme-aktivitet i utlandet ved retur til Kamerun.....	18
7. Referanser	19
7.1 Skriftlige kilder.....	19
7.2 Muntlige kilder	22
8. Kart	23

1. INNLEDNING

Dette temanotatet handler om situasjonen i de to regionene Nordvest og Sørvest i Kamerun, det såkalt anglofone (engelskspråklige) området av landet. Det presenterer noe av den historiske bakgrunnen for ønsket om større indre selvstyre, føderalisme og anglofon separatisme, men omtaler først og fremst forhold fra oktober 2016 til juni 2018.

Kildematerialet som er brukt er primært skriftlig, utgitt av menneskerettighetsorganisasjoner, tenketanker som arbeider med konfliktforhold i regionen, nyhetsmedier og samfunnsforskere.¹ Noe informasjon er også hentet fra nettsidene til ulike separatistgrupper. Når det gjelder de internasjonale menneskerettighetsorganisasjonene Amnesty og Human Rights Watch, så har de begrenset dekning av forholdene i denne delen av Kamerun. Amnesty har kommet med noen pressemeldinger om temaet (2016; 2017a; 2017b; 2018b), mens Human Rights Watch ikke har utgitt årsrapporter om forholdene i Kamerun på flere år (HRW u.å.), og bare har utgitt én pressemelding om dette temaet siden høsten 2016 (HRW 2018).

Både opprørere og myndighetene i Kamerun forsøker å hindre pressefolk i å rapportere om konflikten (Kriesch 2018). Dette kan bidra til at det kan ta tid før hendelser blir omtalt i lokale og internasjonale medier, og at den løpende mediedekningen ikke gir noe fullstendig bilde av situasjonen etter hvert som den utvikler seg.

Vi understreker også at forholdene har endret seg ganske mye i denne fasen av det vi vil omtale som anglofon-konflikten, og at viktige aspekter ved konflikten kan ha forandret seg etter at dette temanotatet ble publisert.

2. BAKGRUNN

Som følge av en komplisert kolonihistorie,² har to av Kameruns ti regioner engelsk som administrasjonsspråk, utdanningssystem etter britisk modell og et rettsapparat som i prinsippet følger den britiske Common Law-tradisjonen.³ I resten av landet (de frankofone (frankspråklige) regionene) er fransk administrasjonsspråk, og undervisningssektoren og rettssystemet fransk-derivert.

Både engelsk og fransk er offisielle språk, men i praksis er engelsk stort sett bare i bruk i administrasjonen, undervisningssystemet og rettsapparatet i de to anglofone regionene. Fransk dominerer fullstendig i offisielle sammenhenger ellers i landet, de åtte frankofone regionene, og dessuten mer og mer i de anglofone regionene, fordi statsansatte med opprinnelse i de frankofone delene får jobber i de anglofone områdene.

¹ Forfatteren besøkte også Bamenda i Nordvest-regionen i mars 2004 for å undersøke denne tematikken, men dette ligger langt tilbake i tid. Dermed tjener informasjon fra reisen mest som bakteppe, og som illustrasjon på at dette er et tema Landinfo har fulgt over ganske lang tid.

² Det tyske protektoratet Kamerun ble delt mellom britisk og fransk kolonistyre under første verdenskrig (Nfi 2014, s. 121; Konings & Nyamnjoh 2003, s. 10–11).

³ For mer om det sammensatte kamerunske rettssystemet, se Fombad 2015.

Her vil vi understreke at få i Kamerun har fransk eller engelsk som førstespråk, men snakker en rekke afrikanske språk (fra tre ulike språkfamilier). Fransk, kamerunsk pidgin-engelsk, hybridspråket frananglais og flere afrikanske språk brukes på tvers av etniske grupper, og de fleste i Kamerun er flerspråklige i det daglige. Flere større etniske grupper og språkgrupper holder videre til på begge sider av den administrative grensa mellom de anglofone og frankofone delene av landet.⁴ Dette gjelder særlig bamiléké, som dominerer i et belte som strekker seg fra den anglofone Nordvest-regionen østover inn i frankofone regioner, men også sawa-gruppene, med dominans i kystområdene både i den anglofone Sørvest-regionen og i frankofone regioner lengre øst.⁵

Likevel har anglofon og frankofon blitt symboltunge begreper som i liten grad handler om en behersker fransk eller engelsk, men heller om regional tilhørighet: anglofone kamerunere har opprinnelse i regionene Nordvest eller Sørvest,⁶ frankofone i resten av landet. På gruppenivå dreier det seg om balanse og fordeling av makt og ressurser mellom ulike deler av landet, hvor én viktig politisk skillelinje dreier seg om forholdet mellom de anglofone regionene kontra de frankofone.⁷

De to anglofone regionene er Nordvest og Sørvest, som begge grenser til Nigeria. Disse to regionene har en samlet befolkning på rundt fire millioner, noe som utgjør 16 % av Kameruns befolkning (OCHA 2018a, s. 3).

2.1 KONFLIKT RUNDT DE ANGLOFONE REGIONENES FORHOLD TIL SENTRALMAKTEN OG RESTEN AV LANDET

Anglofon-konflikten er sammensatt, og har en rekke hovedelementer:⁸

- Ressursfordeling mellom ulike deler av landet: befolkningen i anglofone regioner opplever at de får mindre enn «sin» andel av offentlige ressurser.
- Tilgang til politisk og økonomisk makt på nasjonalt nivå: mange anglofone mener de som gruppe er underrepresentert i nasjonale maktposisjoner.
- Politisk organisering: anglofone opplever at sterk sentralisering til hovedstaden, kretsen rundt presidenten og hans politiske parti bidrar til å marginalisere anglofone.
 - Avskaffelsen av føderasjonen i 1972 og unionen i 1984 oppleves som «degraderinger» av det anglofone Kamerun.
- Anglofone regioners formelle adgang og praktiske muligheter til å videreføre bruk av engelsk som språk i statlig sektor, sitt eget rettssystem og opplegg for skolegang og høyere utdanning.

⁴ Språkforhold i Kamerun er grundig presentert i Biloa & Echu 2008.

⁵ Både bamiléké og sawa har en rekke undergrupper, men i begge tilfeller er det snakk om overordnede grupper med lange felles kulturelle og språklige bånd som er sterke på tvers av den anglofon-frankofone skillelinja.

⁶ Se kart på s. 23.

⁷ Dette er imidlertid ikke de eneste slike skillelinjene vi finner i Kamerun. Som i en rekke av nabolandene i Vest-Afrika har også Kamerun et markant nord/sør-skille, og i tillegg er den politiske og økonomiske dominansen til enkelte etniske grupper et tilbakevendende tema. (Dette gjelder særlig den etniske gruppa til president Biya, beti, men også den store etniske gruppa bamiléké.)

⁸ Denne delen er en sammenstilling av informasjon fra det tilgjengelige kildematerialet som er sitert ellers i notatet.

- Anglofone opplever stigende dominans av fransk språk og fransk-språklige kamerunere i anglofone regioner og vansker med å få innpass i maktposisjoner i frankofone regioner som et uttrykk for en villet marginalisering av anglofone.
- Intern migrasjon i Kamerun, forholdet mellom «innfødte» og «innflyttere» på lokalplan.
- Kulturell og nasjonal identitet: noen anglofone hevder at Nordvest og Sørvest utgjør en region med en distinkt kulturell identitet som skiller seg fra resten av Kamerun (og fra tilstøtende områder av Nigeria), knyttet både til førkoloniale forhold og til ulike erfaringer med kolonimaktene Storbritannia og Frankrike.

2.2 POLITISKE HOVEDSTRØMNINGER I DE ANGLOFONE REGIONENE

Mens opplevelsen av marginalisering er generelt utbredt innenfor den anglofone befolkningen, så finner vi ulike syn på hvordan en skal forholde seg til den. Innenfor den anglofone befolkningen kan vi snakke om fire hovedstrømninger:⁹

- Pragmatisme: påvirke utviklingen ved å akseptere å delta i de politiske prosessene som eksisterer, ved å søke posisjoner innenfor maktapparatet gjennom statlige stillinger og/eller politisk engasjement, særlig innenfor presidentens parti CPDM¹⁰.
- Desentralisering: jobbe politisk for større politisk pluralisme, mindre sentralisering og økt lokalt selvstyre, særlig innenfor det viktigste opposisjonspartiet SDF¹¹.
- Gjeninnføring av føderalisme: gjenopprette balansen mellom to likeverdige deler av Kamerun, samtidig som en sikrer større lokalt selvstyre.
- Separatisme: opprettelsen av en egen anglofon stat, av mange kalt Ambazonia¹².

3. SEPARATISTORGANISASJONER OG VÆPNEDE GRUPPER

Det finnes en rekke organisasjoner i Kamerun som har løsrivelse for de anglofone provinsene som politisk mål. Ingen slike organisasjoner har noensinne blitt registrert som ikke-statlig organisasjon i Kamerun, og siden en i henhold til kamerunsk lov må være registrert som ikke-statlig organisasjon for å kunne drive noen form for organisert

⁹ Denne delen er en sammenstilling av informasjon fra det tilgjengelige kildematerialet som er sitert ellers i notatet.

¹⁰ Cameroon People's Democratic Movement (fransk: Rassemblement démocratique du peuple camerounais, RDPC). Kameruns eneste politiske parti fram til 1990, og fremdeles politisk dominerende. Gjennom det meste av 2000-tallet har partiet hatt rundt 150 av de 180 plassene i parlamentet.

¹¹ Social Democratic Front (fransk: Front social-démocratique, FSD). Et av de første politiske partiene som ble etablert i Kamerun etter den politiske åpningen i 1990. Partiet har særlig oppslutning blant anglofone bamiléké i Nordvest-regionen.

¹² Navnet er en avledning av Ambozes, som er navnet på bukta hvor Wouri-elva renner ut i Guinea-bukta.

virksomhet, er alle disse organisasjonene formelt sett ulovlige. Flere av dem har like fullt i perioder operert ganske åpent.¹³

Siden høsten 2017 har også flere andre grupper tatt til våpen for å kjempe for løsrivelse med vold. Noen av disse gruppene har bånd eller løsere forbindelser til mer etablerte separatistorganisasjoner. I redegjørelsen i del 3.1 og 3.2 skiller vi mellom grupper som ikke selv har stått bak voldshandlinger, som vi omtaler som separatistorganisasjoner, og dem som har det, som vi omtaler som væpnede separatistgrupper.

3.1 SEPARATISTORGANISASJONER

Separatistbevegelsen i de anglofone områdene framstår som svært fragmentert, med en rekke ulike organisasjoner. SCNC og SCYL ble begge etablert på 1990-tallet. De seinere åra har de blitt supplert av en rekke nye organisasjoner. Flere gikk sammen våren 2017 og dannet paraplyorganisasjonen SCACUF.¹⁴

Skillelinjene mellom ulike grupper handler tidvis om intern maktkamp,¹⁵ men også om geografiske og etniske skillelinjer,¹⁶ og om politiske mål. Den store politiske skillelinja de seinere åra har dreid seg om målet skal være større autonomi i et føderalt Kamerun, eller separatisme (Crisis Group 2017a, s. 15).

Organisasjonen som per juli 2018 later til å være den viktigste, er AGC (Ambazonia Governing Council), som var blant gruppene som sto bak en uavhengighetserklæring høsten 2017 (Crisis Group 2017b, s. 1; Lunn & Brooke-Holland 2018, s. 8).

3.2 VÆPNEDE SEPARATISTGRUPPER

Det er vanskelig å anslå nøyaktig hvor mange væpnede separatister som opererer i de anglofone regionene, og hvor mange grupper de fordeler seg på, for også her er bildet sammensatt. Crisis Group har omtalt 3 noe større grupper med minst 30 opprørere i hver – ADF, SOCADEF og SCDF,¹⁷ og rundt 12 mindre grupper med 10–30 stridende (Crisis Group 2017c, s. 1).

Av en rapport lagt fram for det britiske underhuset går det fram at det er spente forhold mellom flere rivaliserende separatistgrupper, som tidvis har hatt voldelige sammenstøt seg imellom (Lunn & Brooke-Holland 2018, s. 10–11).

¹³ Da forfatteren av dette notatet besøkte Bamenda i mars 2004, fant delegasjonen enkelt fram til en av fraksjonene til separatistorganisasjonen SCNC ved å spørre folk på gata. Kontoret deres lå i en av hovedgatene i byen.

¹⁴ SCNC står for Southern Cameroons National Council, SCYL for Southern Cameroons Youth League, og SCACUF for Southern Cameroons/Ambazonia Consortium United Front.

¹⁵ Da vi møtte ledere for to ulike fraksjoner av SCNC i Bamenda i 2004, kunne ingen av dem peke på konkret uenighet verken rundt politiske mål eller virkemidler for å nå dem. Selv om begge kom med alvorlige beskyldninger om at den andre fraksjonen var korrumpert, maktsyk og sto i ledtog med frankofone myndigheter.

¹⁶ Geografiske og etniske skillelinjer går særlig mellom bamiléké-grupper i Nordvest-regionen på den ene sida, og sawa-grupper i Sørvest-regionen på den andre sida (Crisis Group 2017a, s. 18–19; se Konings 2009, s. 12–51 for historisk bakteppe).

¹⁷ ADF står for Ambazonia Defense Forces, og regnes som den væpnede vingen til AGC. SOCADEF og SCDF er forkortelser på to ulike separatistgrupper med samme navn, Southern Cameroons Defence Forces (Amnesty 2018c, s. 10).

4. OPPBLUSSING AV KONFLIKTEN SIDEN OKTOBER 2016

Som beskrevet i del 2, er ikke anglofon-konflikten i Kamerun ny, men har pågått i flere tiår. I oktober 2016 gikk den imidlertid inn i en mye mer intens fase, som fortsatt pågår. (Det går ikke fram av det foreliggende kildematerialet at det var noen bestemte forhold som utløste denne eskaleringen av konflikten.)

Denne perioden har vært og er preget av store streiker, demonstrasjoner og boikott av myndighetsdrevne skoler¹⁸ i de anglofone provinsene. Særlig demonstrasjonene har blitt slått brutalt ned på av kamerunske sikkerhetsstyrker. I tillegg til voldsbruk, har flere lokale organisasjoner blitt eksplisitt forbudt (se del 5), og kommunikasjon over internett og telefon ble sperret i seks måneder i 2017. Flere separatistgrupper begynte med væpnede angrep mot sikkerhetsstyrker og representanter for kamerunske myndigheter i september 2017, noe som har blitt møtt med enda mer brutale virkemidler fra regimets side. I mai 2018 kommenterte Crisis Group at «De væpnede militsgruppene angriper sikkerhetsstyrker, og representerer i dag en mye større sikkerhetsutfordring enn Boko Haram» (Heungoup 2018, Landinfos oversettelse).

4.1 SENTRALE HENDELSER OKTOBER 2016–JUNI 2018¹⁹

Oktober 2016: Første store bølge demonstrasjoner, i regi av advokater, lærere og studenter som protesterte mot frankofone dommere og lærere – minst ti demonstranter skutt og drept av sikkerhetsstyrker.

September 2017: Separatistgrupper setter i gang væpnede angrep mot sikkerhetsstyrker og representanter for myndighetene.

Oktober 2017: Store demonstrasjoner i forkant av og under Ambazonias uavhengighetserklæring 1. oktober 2017; 20 demonstranter skutt og drept av kamerunske sikkerhetsstyrker, hundrevis ble arrestert.

November 2017: Kamerunske myndigheter utsteder internasjonale arrestordre på 15 separatistledere.

Desember 2017: Kamerunske myndigheter erklærer krig mot anglofone separatister, som de omtaler som terrorister.

Januar 2018: Til sammen 47 separatister pågripes i Nigeria, utleveres til Kamerun og fengsles der, til tross for at de fleste hadde søkt asyl i Nigeria.

Mars 2018 og utover: Alvorlige kamphandlinger mellom væpnede separatister og sikkerhetsstyrker flere steder i de anglofone regionene.

4.2 GEOGRAFISK UTBREDELSE AV ANGLOFON-KONFLIKTEN²⁰

Per juli 2018 har den væpnede konflikten vært avgrenset til de to anglofone regionene, med unntak for funnet av én bombe i Douala, som ble uskadeliggjort før den detonerte (Crisis Group 2017c, s. 2). Det finnes ingen rapporter om at separatister har stått bak

¹⁸ En opplevd «frankofonisering» gjennom ansettelser av frankofone lærere i det statlig drevne undervisnings-systemet er en viktig symbolsak for mange i de anglofone regionene.

¹⁹ For en mer detaljert liste over væpnede angrep og andre viktige hendelser, se Wikipedia 2018.

²⁰ FN-organisasjonen OCHA har utgitt store, detaljerte kart over henholdsvis Nordvest-regionen (OCHA 2018d), Sørvest-regionen (OCHA 2018c) og begge (OCHA 2018b).

andre angrep i frankofone regioner i Kamerun – verken hva gjelder angrep mot sivile mål, sikkerhetsstyrker eller sivile representanter for myndighetene.²¹

Innenfor de anglofone regionene følger konflikten ulike mønstre. Politiske markeringer, som demonstrasjoner og streiker, skjer først og fremst i byene – særlig i de regionale administrasjonssentrene Buea (Sørvest) og Bamenda (Nordvest), men også i mindre byer. Separatistangrep på sikkerhetsstyrker skjer både i urbane strøk, mot styrkenes baser og kaserner, ved sjekkpunkter på veier og andre steder. Væpnede sammenstøt mellom separatister og sikkerhetsstyrker skjer først og fremst på landsbygda, men tidvis også i byer – seinest i utkanten av Buea 1. juli (Journal du Cameroun 2018).

4.3 FLYKTNINGER OG INTERNT FORDREVNE

Det foreligger litt ulike anslag på hvor mange som har flyktet fra Kamerun eller er internt fordrevne i forbindelse med anglofon-konflikten.

4.3.1 Flyktninger i Nigeria

Rundt 21 300 asylsøkere fra Nordvest og Sørvest i Kamerun var registrert i tilstøtende deler av Nigeria per 31. mai 2018, særlig fra Akwaya i Sørvest (UNHCR 2018b; Paterson 2018). Crisis Group anslo tallet til å ligge rundt 34 000 i mai 2018 (Heungoup 2018), et anslag som antakelig inkluderer personer som ikke er registrert av UNHCR.

4.3.1.1 Utlevering av separatister fra Nigeria til Kamerun

Mens mange som har søkt tilflukt i Nigeria har blitt registrert av UNHCR, så er det også et faktum at nigerianske myndigheter først har pågrepet og siden utlevert 47 separatister til Kamerun, til tross for at de fleste av dem hadde søkt asyl i Nigeria, og i noen tilfeller fått det innvilget. De utleverte ble fengslet da de kom til Kamerun (Amnesty 2018b; DW 2018a).

4.3.2 Internt fordrevne

Det er anslagsvis 150 000–160 000 internt fordrevne knyttet til denne konflikten i Kamerun (ERCC 2018; Heungoup 2018; OCHA 2018a). Det er særlig mange internt fordrevne i Sørvest-regionen (OCHA 2018a, s. 2), men noen anglofone har også søkt tilflukt i andre deler av Kamerun (Crisis Group 2017b, s. 4; 2017c, s. 2).

4.4 VOLDSHANDLINGER

4.4.1 Vold mot sivile begått av kamerunske sikkerhetsstyrker

Kamerunske myndigheter har satt inn både politiet, gendarmeriet og hæren for å slå ned på aktivitet i regi av separatister.

4.4.1.1 Voldsbruk mot demonstranter

Sikkerhetsstyrker har slått brutalt ned på større demonstrasjoner mot regimet i byer i de anglofone regionene de to siste årene, særlig rundt 1. oktober.²²

²¹ Voldshandlinger mot anglofone sivile i frankofone deler av Kamerun blir omtalt i del 4.4.3.

²² Dagen er symbolsk viktig, siden den er årsdagen for når de anglofone regionene ble en del av Kamerun i 1961. Det har vært demonstrasjoner i tida rundt og på denne dagen i byer i anglofone regioner av Kamerun siden midten av 1990-tallet (Crisis Group 2017a, s. 7).

Den pågående fasen av konflikten ble innledet med streiker og tilhørende politiske markeringer fra 11. oktober 2016. Crisis Group rapporterer at i perioden oktober 2016 til februar 2017 ble minst ni personer drept og enda flere såret av sikkerhetsstyrker (2017a, s. 9–10). Amnesty rapporterer at minst fire ble drept bare i én demonstrasjon i Bamenda 8. desember 2016 (Amnesty 2016). ACLED påpeker at myndighetene slo hardere ned på demonstrasjonene i november 2016 enn i månedene som fulgte (Moody 2017).

Den neste store markeringsbølgen kom rundt 1. oktober 2017. 28. september–2. oktober ble over 40 drept og 100 såret da sikkerhetsstyrker skjøt med skarpt og brukte tåregass mot demonstranter i byer i de anglofone regionene (Crisis Group 2017b, s. 2). Amnesty anslår tallet på drepte til å ligge noe lavere, på «minst 20» (Amnesty 2018c, s. 18).

4.4.1.2 Vold mot sivile under operasjoner mot væpnede grupper

Siden september 2017 har anglofon-konflikten vært væpnet, og den mest omfattende voldsbruken skjer nå i kamper mellom væpnede separatister²³ og sikkerhetsstyrker (Mugabi 2018). Disse voldshandlingene rammer imidlertid også sivile, både direkte og indirekte. Indirekte rammer den ved at befolkningen i en rekke landsbyer har forlatt hjemstedet på grunn av voldshandlinger, men i en rekke landsbyer har hæren også gjort store materielle skader (Amnesty 2018c, s. 19–27; BBC News 2018b; Freudenthal 2018; Heungoup 2018; Leroy & Freudenthal 2018; OCHA 2018a, s. 3). Flere sivile er dessuten drept og såret i hærens operasjoner på landsbygda i de anglofone regionene (Amnesty 2018c, s. 19–27; Maclean 2018; Mugabi 2018; Zongo 2018). USAs ambassadør har anklaget kamerunske sikkerhetsstyrker for å stå bak «targeted killings, arson and looting» (DW 2018b).²⁴

Befolkningen i flere landsbyer har også forlatt hjemmene sine på ordre fra myndighetene. Det viktigste eksemplet på det skjedde da prefekten i Manyu beordret innbyggerne i femten landsbyer til å reise sin veg i desember 2017, ellers ville de bli regnet som kollaboratører med terrorgrupper (Amnesty 2018c, s. 19; Crisis Group 2017c, s. 2).

Flere av aksjonene til sikkerhetsstyrkene har skjedd mot landsbyer separatistledere kommer fra (Crisis Group 2017b, s. 3). Det er særlig hærens hurtiginnsatsstyrker, BIR²⁵, som blir brukt i disse aksjonene (Amnesty 2018c, s. 20; BBC News 2018b; Leroy & Freudenthal 2018).

4.4.2 Vold mot sivile begått av separatister

De separatistgruppene som bruker vold, retter den særlig mot sikkerhetsstyrker, men også mot dem som inntar en pragmatisk posisjon politisk og samarbeider med eller

²³ Det finnes eksempler på kamper hvor det er uenighet om det var kriminelle eller væpnede separatister som var involvert (Mugabi 2018).

²⁴ Jf. pressemeldinger fra det amerikanske utenriksdepartementet (Nauert 2017; 2018).

²⁵ BIR: Battalion d'intervention rapide. Militære spesialstyrker med trening fra USA, Frankrike og Israel. Amnesty rapporterer at disse styrkene systematisk bruker tortur og umenneskelig behandling mot fanger i nordområdene i Kamerun (Amnesty 2018a; 2018c, s. 20). Bruk av tortur omtales også av andre kilder (Freudenthal 2018; U.S. Department of State 2018).

arbeider for regimet. Dette rammer både anglofone og frankofone sivile i de anglofone områdene.

Crisis Group rapporterer at personer som velger å ikke delta i streiker og andre politiske markeringer ofte opplever trusler og trakassering. Tidvis blir det også gjort alvor av trusler, både mot private virksomheter og offentlige bygninger (Crisis Group 2017a, s. 13–14). Opprørere har brukt vold mot sivile som ikke gir dem mat, drivstoff eller våpen (Heungoup 2018; Zongo 2018), og mot anglofone statsansatte for ikke å støtte eller følge separatistenes linje (HRW 2018; Kriesch 2018).

Det har vært en rekke angrep på myndighetsdrevne skoler – Amnesty rapporterer om minst 42 slike angrep i perioden februar 2017–mai 2018. Både lærere og studenter ansett for å bryte skolestreik/-boikott har blitt angrepet, minst tre lærere er døde og to rektorer kidnappet (Amnesty 2018c, s. 12–15).

Separatister har også kidnappet og brukt vold mot sivile frankofone statsansatte (DW 2018b) og mot anglofone med tradisjonelle embeter som anses for å være regimelojale (Amnesty 2018c, s. 15–17).

En oversikt fra ACLED viser at separatistangrep på sivile skjedde sporadisk fram til sommeren 2017, men at det har vært ett til ni slike angrep månedlig fra september 2017 til april 2018 (Zanoletti 2018).

4.4.3 Vold mot anglofone i frankofone deler av Kamerun

Det er svært lite informasjon å finne om endringer i forholdene for anglofone som bor i frankofone deler av Kamerun som følge av konflikten, men Crisis Group rapporterer at situasjonen har blitt vanskeligere – særlig i hovedstaden Yaoundé og kystbyen Douala:

Recent violent unrest has also aggravated pre-existing social tensions between Anglophones and Francophones. Hate speech and attacks on Anglophones have both proliferated since September, creating a palpably tense atmosphere.

[...]

After 22 September [2017], Anglophones living in the Francophone parts of the country, particularly in Yaoundé and Douala, have been targeted: arbitrary arrests in taxis, house searches without warrants, and mass detentions of Anglophones have taken place in Yaoundé neighbourhoods with large English-speaking communities such as in Biyem-Assi, Melen, Obili, Biscuiterie, Centre administratif and Etoug-Ebe. Many of these arrests were made by police officers and gendarmes on 30 September [2017]. A number of Anglophones have reported being insulted by Francophones in the markets. In their places of work, Francophones have asked them “what were they still doing in Yaoundé and why didn’t they go back home to their filthy Bamenda?” (Crisis Group 2017b, s. 7–8).

Vi har ikke funnet mer detaljert eller systematisert informasjon om dette i det tilgjengelige kildematerialet, og kan derfor ikke si noe om de anglofone som har møtt denne typen problemer har noen bestemt profil, eller hvilket omfang slike reaksjoner har.

4.5 ARRESTASJONER OG RETTSFORFØLGELSE AV ANGLOFONE AKTIVISTER OG SEPARATISTER

4.5.1 Arrestasjoner

Crisis Group rapporterer at i perioden oktober 2016 til februar 2017 ble 82 personer arrestert, ifølge myndighetenes tall, mens opposisjonspartiet SDF har oppgitt det til å ligge på 150. De anholdte var blant annet studenter, journalister og advokater (2017a, s. 9–10). Amnesty rapporterer at også lederskikkelser i separatistorganisasjoner har blitt arrestert (Amnesty 2017a).

Under demonstrasjonsbølgen i september–oktober 2017 ble mer enn 500 arrestert, både i forbindelse med demonstrasjoner og i andre situasjoner. Politi gikk blant annet inn og arresterte personer på sykehus som fikk behandling for skuddskader påført dem av politiet under operasjoner for å stoppe demonstrasjoner. Flere sårede rømte derfor fra sykehus (Amnesty 2017b). Crisis Group påpeker at mange av de arresterte ble pågrepet uten arrestordre, også når de ble pågrepet hjemme (2017b, s. 2). Arrestasjoner har også skjedd utenfor de anglofone regionene, særlig i Yaoundé og Douala (2017b, s. 8). Det amerikanske utenriksdepartementet rapporterer at arrestasjonene tidvis skjer nærmest tilfeldig:

There were several reports the government arbitrarily arrested and detained innocent citizens. Between November 2016 and July 2017, authorities arrested dozens of Anglophone activists and bystanders for no apparent reason. Police arrested some persons without informing them of the charges. [...] In some cases, journalists covering events in the Anglophone regions were arrested and held for long periods of time without being notified of the charges against them (U.S. Department of State 2018, del 1.d).

I årsrapporten sin for 2017, oppgir Amnesty at både aktivister, journalister, fagforeningsfolk og lærere var blant de arresterte (Amnesty 2018a). Videre har også hæren pågrepet sivile på landsbygda, mistenkt for å ha bistått væpnede opprørere. Noen av disse døde mens de satt i forvaring, og Amnesty omtaler behandlingen flere fanger har fått som tortur²⁶ (Amnesty 2018c, s. 19–29).

I den årlige rapporten om menneskerettsforhold i Kamerun fra det amerikanske utenriksdepartementet går det fram at personer pågrepet av sikkerhetsstyrker har forsvunnet (U.S. Department of State 2018, del 1.a).

En del av dem som har blitt fengslet siden oktober 2016 har blitt løslatt i mellomtida, i noen tilfeller mot å betale bestikkelser (Amnesty 2017b), og noen på ordre fra presidenten (Amnesty 2018a).

Ved årsskiftet 2017/2018, oppga Crisis Group at rundt 1000 var blitt arrestert i anglofon-konflikten til da, hvorav 400 fremdeles satt fengslet (Crisis Group 2018a). I en oppdatering fra samme kilde per mai 2018 gikk det fram at over 500 da satt fengslet som følge av anglofon-konflikten (Heungoup 2018).

Det amerikanske utenriksdepartementet omtaler fengselsforholdene som «harsh and potentially life threatening due to gross overcrowding, inadequate food and medical

²⁶ «Those arrested were subjected to different forms of torture, including severe beatings with various objects, such as belts, guns, wires; electric shocks using a generator and a cable; and burning with hot water» (Amnesty 2018c, s. 21).

care, physical abuse, and poor sanitary conditions» (U.S. Department of State 2018, del 1.c).

4.5.2 Rettsforfølgelse

Basert på uttalelser fra ledende kamerunske politikere, er det tydelig at regimet ser separatismevirksomhet som en form for landsforræderi (Crisis Group 2018b, s. 7), uavhengig av om den er væpnet eller ikke. Så langt har det likevel vært få tilfeller av rettsforfølgelse av både ikke-væpnede aktivister og væpnede opprørere.

Anglofone religiøse ledere har blitt anmeldt for å ha støttet skoleboikott i de anglofone regionene, av en organisasjon Crisis Group omtaler som «myndighets-fabrikkert». I forbindelse med etterforskning, utvidet påtalemyndigheten anklagene til også å omfatte trusler mot nasjonal enhet. «Charges have since been dropped, but the government has proved itself willing to put clergy on trial for political reasons» (Crisis Group 2018b, s. 5).

I april 2018 ble imidlertid en viserektor ved en videregående skole dømt til 12 års fengsel for å ha støttet skolestreik (RFI 2018). Videre ble det i april–mai 2018 avholdt en rettssak mot 7 anglofone aktivister som ble arrestert i 2017. De ble dømt til mellom 10 og 15 års fengsel, blant annet for terrorvirksomhet og for å stå bak væpnet opprør. Blant de dømte var den kjente radio-journalisten og aktivisten Mancho Bibixy. AFP rapporterer at en militær domstol i Yaoundé ga ham 15 års fengsel for «acts of terrorism, hostility against the homeland, secession, revolution and insurrection» (BBC News 2018a; DW 2018c).

5. FORHOLD FOR ANGLOFONE AKTIVISTER

Som tidligere nevnt (se del 2.2), fordeler politisk aktivitet i de anglofone regionene seg på fire hovedstrømninger: pragmatikere, desentraliseringsorienterte, føderalister og separatister. Imidlertid forholder regimet seg lite til disse strømningene. I den politiske retorikken til makthaverne omtales alle anglofone som vil ha et alternativ til dagens situasjon som separatister og terrorister, inkludert dem blant pragmatikerne som kritiserer marginalisering av anglofone og/eller sikkerhetsstyrkenes brutale framferd i konflikten (Crisis Group 2017b, s. 5).

Det amerikanske utenriksdepartementet opplyser at kamerunske myndigheter allerede i januar 2017 gikk ut og forbød et bredt spekter av politisk virksomhet:

On January 17, the minister of territorial administration and decentralization banned the Southern Cameroons National Council and the Cameroon Anglophone Civil Society Consortium, officially prohibiting all activities, meetings, and demonstrations initiated by either group or anyone sympathetic to them. The minister stated the purpose and activities of these organizations were contrary to the constitution and could jeopardize the security of the state, territorial integrity, national unity, and integration (U.S. Department of State 2018).

Crisis Group påpeker at flere analytikere ser den konfronterende linjen som en villet strategi (2017b, s. 4):

In reality, by imprisoning moderate activists (those who are pro-decentralisation and pro-federalism), the government has indirectly strengthened the most radical (secessionist groups and violent splinter groups). Several analysts believe that this approach is the result of a deliberate strategy aimed at discrediting the Anglophone mobilisation among Francophones and international partners by conflating it with a secessionist movement.

Det er altså ikke bare aktivister som klart støtter separatisme som møter problemer, men politisk aktive som representerer hele spekteret av politiske ståsteder i anglofon-saken, så lenge de ikke støtter regimets linje helhjetet. Kritikkk mot sikkerhetsstyrkenes voldsbruk er tilstrekkelig for å kunne møte problemer (Maclean 2018).

I den grad det er noe klart mønster, er arrestasjoner og problemer med myndighetene noe som først og fremst rammer to grupper:

1. Personer med politisk aktivitet som defineres som grunnlovsstridig (jf. sitatet fra U.S. Department of State på s. 15), for eksempel ved å ytre seg offentlig med kritikk av regimets holdning til konflikten og virkemidlene myndighetene bruker mot politiske motstandere, eller ved å organisere protester, streiker og andre aksjoner.
2. Personer som deltar i protester, streiker og aksjoner, særlig i større demonstrasjoner.

Samtidig finnes det eksempler som kompliserer dette bildet. På den ene siden har vi Crisis Groups rapport om arrestasjoner av anglofone utenfor de anglofone regionene, hvor det ikke sies noe om profilen på de arresterte utover at de var anglofone (Crisis Group 2017b, s. 7–8, jf. del 4.4.3). På den andre er det ingen automatikk i at verken politisk aktive eller demonstranter arresteres: Tatt i betraktning hvor stor støtte kritikere av regimet har i de anglofone regionene, både blant personer med politisk innflytelse og i befolkningen generelt, ville det vært en umulig oppgave. Men siden regimet definerer deltakelse i demonstrasjoner og andre former for politisk aktivitet som har som mål å endre regimets politiske linje som grunnlovsstridig, kan all slik virksomhet føre til problemer.

6. AMBAZONIA-AKTIVISME I EKSIL

Kamerunske myndigheter har hevdet at demonstrasjonene høsten 2016 ble utløst av et komplott finansiert av anglofone kamerunere bosatt i utlandet, i samarbeid med andre krefter som vil destabilisere landet. Crisis Group har påpekt at den anglofone diasporaen ikke utløste den pågående krisen, men at den likevel spiller en viktig rolle – «the great majority of the Anglophone diaspora probably supports the current protest movement» (Crisis Group 2017a, s. 13–14). Videre har diasporaen også blitt ytterligere radikalisert gjennom den pågående krisen (s. 24).

6.1 KAMERUNSK EKSILMILJØER

Selv om det finnes en del kamerunere i vestlige land, både regulære og irregulære migranter, later de til å utgjøre en mindre andel av den afrikanske diasporabefolkningen i vesten enn landets folketall skulle tilsi. Ifølge tall innhentet av IOM, var de viktigste vestlige destinasjonslandene for kamerunsk migrasjon følgende i perioden 1995–2005 (IOM 2009, s. 114):

1. Frankrike	38 530
2. USA	12 835
3. Tyskland	9 252
4. Storbritannia	3 468

Selv om disse tallene er godt over ti år gamle, og sannsynligvis bare omfatter regulære migranter, legger vi til grunn at tendensen gjelder ennå. (Landinfo regner imidlertid med at antallet kamerunsk migranter i vestlige land ligger en del høyere i dag.)

Når det gjelder irregulære migranter, viser oversikter fra UNHCR at kamerunere utgjør en ganske liten andel av dem som har tatt seg sjøvegen fra Nord-Afrika til Italia, Hellas og Spania de siste årene.²⁷

6.1.1 Anglofone kontra frankofone eksilmiljøer

Vi har ikke funnet statistikk over migrasjon fra Kamerun som fordeler migrantene mellom anglofone og frankofone. I en norsk kontekst, opplyser UDI at anglofone kamerunere har vært overrepresentert både blant asylsøkere og søkere om oppholdstillatelse på andre grunnlag (særlig studietillatelse) iallfall siden tidlig på 2000-tallet. Dette gjenspeiler en klar tendens til at afrikanere som behersker fransk ofte migrerer til fransktalende land i Europa (og til Québec i Canada), mens engelsktalende ofte migrerer til land hvor fransk språk ikke står så sterkt. Dermed er det grunn til å tro at den kamerunsk diasporaen i Frankrike (og andre fransktalende land) overveiende er frankofon, mens anglofone kamerunere først og fremst tar seg til vestlige land hvor fransk ikke er et sentralt språk.

6.2 POLITISK AKTIVITET I ANGLOFONE EKSILMILJØER

Den ADF-drevne nettsida Ambaland (u.å.) har lenke til flere Facebook-grupper for eksil-kamerunere som støtter Ambazonia-saken. Per juni 2018 var det lenker til grupper fordelt på seks konkrete land (Australia, Canada, Emiratene, Storbritannia, Sør-Afrika og USA) og tre verdensdeler (Afrika, Asia og Europa).

Også andre nettstedet drevet av anglofone separatister vitner om tilknytning til eksilmiljøer. Nettstedet til Ambazonia Governing Council (AGC) ser for eksempel ut til å være drevet fra Ohio i USA (AGC u.å.). Et annet nettsted som også later til å være drevet av AGC, opererer med en besøksadresse i Buea i Sørvest-regionen, men med amerikanske telefon- og telefaksnumre, og er dermed antakelig også drevet fra USA (Federation of Ambazonia u.å.). I en pressemelding opererer de med en postadresse i

²⁷ I 2016 og 2017 tok irregulære migranter fra afrikanske land seg overveiende sjøvegen til Italia. Borgere av Kamerun var ikke blant de ti største nasjonalitetene i sjøankomstene til Italia noen av disse årene. Det innebærer at andelen kamerunere må ha ligget under 4 % i 2017, og under 5 % i 2016. Fire vestafrikanske naboland er blant de ti største nasjonalitetene, selv om de enten har en befolkning omtrent like stor som Kameruns (Elfenbenskysten) eller en del lavere (Senegal, Guinea og Mali) (UNHCR 2016; 2018a).

Hobøl i Norge for sitt internasjonale sekretariat, men med et britisk telefonnummer (Federation of Ambazonia 2017).

6.3 KAMERUNSKES SIKKERHETSMYNDIGHETERS SYN PÅ SEPARATISTER I EKSIL

Som nevnt innledningsvis i dette kapitlet, har kamerunske myndigheter vært særlig opptatt av eksilmiljøenes rolle i anglofon-konflikten. Landinfo mener det dermed ikke er noen grunn til å tro at de vil se annerledes på forsøk på å påvirke utviklingen i Kamerun fra eksilmiljøer enn de gjør på tilsvarende aktivitet i Kamerun.

6.4 OVERVÅKING AV KAMERUNSKES EKSILMILJØER

Overvåking av eksilmiljøer fordrer et apparat som kan stå for den rent praktisk. Der stater forsøker å holde oppsikt med sine eksilmiljøer, skjer det som oftest i regi av personer med diplomatstatus tilknyttet disse statenes ambassader. Disse organiserer så for eksempel informanter, infiltratører, forsøk på overvåking av kommunikasjon, osv. Slike diplomater har gjerne bakgrunn fra etterretning- og sikkerhetstjenester i hjemlandet.

For at et slikt apparat skal fungere, bør staten altså både ha en profesjonell etterretnings- og sikkerhetstjeneste og et nettverk av utenriksstasjoner de kan ha som base. Ingen av kildene sitert i dette notatet trekker fram kamerunsk etterretnings- og sikkerhetstjeneste som noen sentral aktør i aksjoner mot anglofone politiske aktivister. Kamerun har heller ikke noen stor utenriksstjeneste, og har per i dag ingen ambassader i nordiske land, bare konsuler (det er Kameruns ambassade i Storbritannia som er akkreditert ambassade til Norge, mens generalkonsulatet i Sverige har konsulært ansvar for kamerunere i nordiske land).

Som følge av dette, holder Landinfo det for sannsynlig at kamerunske myndigheter har svært begrenset praktisk mulighet til å overvåke politisk aktivitet blant kamerunere som oppholder seg i Norge, utover det som er allment tilgjengelig over internett.

6.5 MULIGE FØLGER AV SEPARATISME-AKTIVITET I UTLANDET VED RETUR TIL KAMERUN

Siden kamerunske myndigheter er opptatt av å understreke den anglofone diasporaens rolle i anglofon-konflikten, mener Landinfo at personer som driver slik regimekritisk politisk aktivitet i utlandet kan komme i myndighetenes søkelys ved retur til Kamerun – såfremt myndighetene har fanget den opp. Dette gjelder både aktivitet som søker å påvirke opinionen og den politiske utviklingen i Kamerun, og virksomhet for å få internasjonalt søkelys på kritikkverdige forhold i Kamerun. Følger av slik aktivitet ved retur vil sannsynligvis ligne følgene av tilsvarende aktivitet i Kamerun. Alle virkemidlene som er beskrevet i del 4 og 5 kan bli tatt i bruk.

7. REFERANSER

7.1 SKRIFTLIGE KILDER

- AGC, dvs. Ambazonia Governing Council (u.å.). *Contact*. Blacklick, OH: AGC. Tilgjengelig fra <http://www.ambazoniagc.org/contact/> [lastet ned 9. juli 2018]
- Ambaland (u.å.). *Ambaland*. S.l.: ADF. Tilgjengelig fra <https://ambaland.com/> [lastet ned 9. juli 2018]
- Amnesty (2016, 9. desember). *Cameroon: Excessive force that led to deaths of protesters must be urgently investigated*. London: Amnesty. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2016/12/cameroon-excessive-force-that-led-to-deaths-of-protesters-must-be-urgently-investigated/> [lastet ned 9. juli 2018]
- Amnesty (2017a, 20. januar). *Cameroon: Arrests and civil society bans risk inflaming tensions in English-speaking regions*. London: Amnesty. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/press-releases/2017/01/cameroon-arrests-and-civil-society-bans-risk-inflaming-tensions-in-english-speaking-regions/> [lastet ned 9. juli 2018]
- Amnesty (2017b, 13. oktober). *Cameroon: Inmates 'packed like sardines' in overcrowded prisons following deadly Anglophone protests*. London: Amnesty. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2017/10/cameroon-inmates-packed-like-sardines-in-overcrowded-prisons-following-anglophone-protests/> [lastet ned 9. juli 2018]
- Amnesty (2018a). *Cameroon 2017/2018*. London: Amnesty. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/countries/africa/cameroon/report-cameroon/> [lastet ned 9. juli 2018]
- Amnesty (2018b, 12. januar). *Cameroon: Ten arrested Anglophone leaders at risk of unfair trial and torture if deported from Nigeria*. London: Amnesty. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/01/cameroon-ten-arrested-anglophone-leaders-at-risk-of-unfair-trial-and-torture-if-deported-from-nigeria/> [lastet ned 9. juli 2018]
- Amnesty (2018c, 12. juni). *Cameroon: A turn for the worse – Violence and human rights violations in Anglophone Cameroon*. London: Amnesty. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/documents/afr17/8481/2018/en/> [lastet ned 9. juli 2018]
- BBC News (2018a, 26. mai). *Cameroon military court jails Anglophone activists*. *BBC News*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/world-africa-44263218> [lastet ned 9. juli 2018]
- BBC News (2018b, 25. juni). *Burning Cameroon: Images you're not meant to see*. *BBC News*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/world-africa-44561929> [lastet ned 9. juli 2018]
- Biloa, E. & Echu, G. (2008). *Cameroon: Official bilingualism in a multilingual state*. I: Simpson, A. (red.), *Language & national identity in Africa*. Oxford: Oxford University Press, 199–213.
- Crisis Group (2017a, 2. august). *Cameroon's Anglophone crisis at the crossroads*. Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/africa/central-africa/cameroon/250-camerouns-anglophone-crisis-crossroads> [lastet ned 9. juli 2018]
- Crisis Group (2017b, 19. oktober). *Cameroon: A worsening Anglophone crisis calls for strong measures*. Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/africa/central-africa/cameroon/130-cameroon-worsening-anglophone-crisis-calls-strong-measures> [lastet ned 9. juli 2018]
- Crisis Group (2017c, 21. desember). *Cameroon's Anglophone crisis: Dialogue remains the only viable solution*. Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/africa/central-africa/cameroon/camerouns-anglophone-crisis-dialogue-remains-only-viable-solution> [lastet ned 9. juli 2018]
- Crisis Group (2018a, 31. januar). *Cameroon: Electoral uncertainty amid multiple security threats*. Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/africa/central-africa/cameroon/electoral-uncertainty-amid-multiple-security-threats>

- [africa/cameroon/cameroon-electoral-uncertainty-amid-multiple-security-threats](#) [lastet ned 9. juli 2018]
- Crisis Group (2018b, 25. april). *Cameroon's Anglophone crisis: How the Catholic church can promote dialogue*. Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/africa/central-africa/cameroon/b138-camerouns-anglophone-crisis-how-catholic-church-can-promote-dialogue> [lastet ned 9. juli 2018]
 - DW, dvs. Deutsche Welle (2018a, 30. januar). Cameroon confirms detention of separatist leaders. *DW*. Tilgjengelig fra <http://www.dw.com/en/cameroon-confirms-detention-of-separatist-leaders/a-42072201> [lastet ned 9. juli 2018]
 - DW (2018b, 18. mai). US accuses Cameroon of 'targeted killings' against English-speaking separatists. *DW*. Tilgjengelig fra <http://www.dw.com/en/us-accuses-cameroon-of-targeted-killings-against-english-speaking-separatists/a-43845621> [lastet ned 9. juli 2018]
 - DW (2018c, 26. mai). Cameroon jails English-speaking activists on terrorism charges. *DW*. Tilgjengelig fra <http://www.dw.com/en/cameroon-jails-english-speaking-activists-on-terrorism-charges/a-43936630> [lastet ned 9. juli 2018]
 - ERCC, dvs. Emergency Response Coordination Centre (2018, 15. mai). *Cameroon – humanitarian crises – May 2018*. Brussel: ERCC. Tilgjengelig via <https://reliefweb.int/map/cameroon/cameroon-humanitarian-crises-may-2018-dg-echo-daily-map-15052018> [lastet ned 9. juli 2018]
 - Federation of Ambazonia (u.å.). *Contact us*. [s.l.]: Federation of Ambazonia. Tilgjengelig fra https://www.agcfreeambazonia.org/cms.php?id_cms=4 [lastet ned 9. juli 2018]
 - Federation of Ambazonia (2017, 23. mai). *AGC condemns Manchester Arena terrorist attack and sympathizes with the British people*. [s.l.]: Federation of Ambazonia. Tilgjengelig fra https://www.agcfreeambazonia.org/pdf/pressreleases/AGC_CONDEMNS_UK_TERRORIS_T_ACT.pdf [lastet ned 9. juli 2018]
 - Fombad, C.M. (2015, desember). *Update: Researching Cameroonian law*. New York: GlobaLex. Tilgjengelig fra <http://www.nyulawglobal.org/globalex/Cameroon1.html> [lastet ned 9. juli 2018]
 - Freudenthal, E. (2018, 12. juni). Cameroon's anglophone war, part 1: A rifle as the only way out. *IRIN News*. Tilgjengelig fra <http://www.irinnews.org/special-report/2018/06/12/cameroon-s-anglophone-war-part-1-rifle-only-way-out> [lastet ned 9. juli 2018]
 - Heungop, H.D.M. (2018, 20. mai). *Au Cameroun, le spectre de la guerre civile plane à nouveau*. Brussel: Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/fr/africa/central-africa/cameroon/au-cameroun-le-spectre-de-la-guerre-civile-plane-nouveau> [lastet ned 9. juli 2018]
 - HRW, dvs. Human Rights Watch (2018, 29. mai). *Cameroon: Armed separatists holding school principal*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2018/05/29/cameroon-armed-separatists-holding-school-principal> [lastet ned 9. juli 2018]
 - HRW (u.å.). *Cameroon*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/africa/cameroon> [lastet ned 9. juli 2018]
 - IOM, dvs. International Organization for Migration (2009). *Migration au Cameroun: Profil national 2009*. Genève: IOM. Tilgjengelig fra <https://publications.iom.int/books/migration-au-cameroun-profil-national-2009> [lastet ned 9. juli 2018]
 - Journal du Cameroun (2018, 1. juli). Muea in lockdown as soldiers battle separatists. *Journal du Cameroun*. Tilgjengelig fra <https://www.journalducameroun.com/en/muea-lockdown-soldiers-battle-separatists/> [lastet ned 9. juli 2018]
 - [Kameruns grunnlov] (1972). *Cameroon's Constitution of 1972 with amendments through 2008*. Tilgjengelig fra

- https://www.constituteproject.org/constitution/Cameroon_2008.pdf?lang=en [lastet ned 9. juli 2018]
- Konings, P.J.J. & Nyamnjoh, F.B. (2003). *Negotiating an Anglophone identity – A study of the politics of recognition and representation in Cameroon*. Leiden: Brill. Tilgjengelig fra <https://openaccess.leidenuniv.nl/handle/1887/12878> [lastet ned 9. juli 2018]
 - Konings, P.J.J. (2009). *Neoliberal bandwagonism: Civil society and the politics of belonging in Anglophone Cameroon*. Leiden: African Studies Centre. Tilgjengelig fra <https://openaccess.leidenuniv.nl/handle/1887/22173> [lastet ned 9. juli 2018]
 - Kriesch, A. (2018, 4. mai). Both sides in Cameroon's escalating separatist crisis turn on journalists. *DW*. Tilgjengelig fra <http://www.dw.com/en/both-sides-in-camerouns-escalating-separatist-crisis-turn-on-journalists/a-43657021> [lastet ned 9. juli 2018]
 - Leroy, A. & Freudenthal, E. (2018, 25. juni). Witnessing Cameroon's descent towards civil war. *BBC News*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/av/world-africa-44584122/> [lastet ned 9. juli 2018]
 - Lunn, J. & Brooke-Holland, L. (2018, 6. juni). *The Anglophone Cameroon crisis: June 2018 update*. London: House of Commons Library. Tilgjengelig fra <http://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-8331/CBP-8331.pdf> [lastet ned 9. juli 2018]
 - Maclean, R. (2018, 3. januar). Deaths and detentions as Cameroon cracks down on anglophone activists. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/world/2018/jan/03/deaths-and-detentions-as-cameroon-cracks-down-on-anglophone-activists> [lastet ned 9. juli 2018]
 - Moody, J. (2017, 9. oktober). *Cameroon – October 2017 update*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acleddata.com/2017/10/09/cameroon-october-2017-update/> [lastet ned 9. juli 2018]
 - Mugabi, I. (2018, 27. mai). Cameroonian army kills scores in Anglophone region. *DW*. Tilgjengelig fra <http://www.dw.com/en/cameroonian-army-kills-scores-in-anglophone-region/a-43950288> [lastet ned]
 - Nauert, Heather (2017, 4. oktober). *Violence in Cameroon*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <https://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2017/10/274631.htm> [lastet ned 9. juli 2018]
 - Nauert, Heather (2018, 5. februar). *Cameroonian Anglophone detainees*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <https://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2018/02/277988.htm> [lastet ned 9. juli 2018]
 - Nfi, J.L. (2014, februar). The anglophone identity in Cameroon 50 years after reunification. *International Journal of Advanced Research* 2(2), 121–129. Tilgjengelig fra <http://www.journalijar.com/article/810/the-anglophone-cultural-identity-in-cameroon-50-years-after-re-unification/> [lastet ned 9. juli 2018]
 - OCHA, dvs. UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (2018a, 27. mai). *Emergency response plan – Cameroon North-West and South-West – summary (May 2018)*. Genève: OCHA. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/cameroon/emergency-response-plan-cameroon-north-west-and-south-west-summary-may-2018> [lastet ned 9. juli 2018]
 - OCHA (2018b, 4. juni). *Cameroon: North-West and South-West regions – A1 reference map (June 2018)*. Genève: OCHA. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/map/cameroon/cameroon-north-west-and-south-west-regions-a1-reference-map-june-2018> [lastet ned 9. juli 2018]
 - OCHA (2018c, 10. juni). *Cameroon: South-West region - A3 reference map (June 2018)*. Genève: OCHA. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/map/cameroon/cameroon-south-west-region-a3-reference-map-june-2018> [lastet ned 9. juli 2018]

- OCHA (2018d, 12. juni). *Cameroon: North-West region – A3 reference map (June 2018)*. Genève: OCHA. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/map/cameroon/cameroon-north-west-region-a3-reference-map-june-2018> [lastet ned 9. juli 2018]
- Paterson, H. (2018, 7. juni). 'I don't know where my family is': Cameroon's refugees flee brutality. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/global-development/2018/jun/07/cameroon-refugees-flee-ruthless-violence-nigeria> [lastet ned 9. juli 2018]
- RFI, dvs. Radio France Internationale (2018, 12. april). Cameroun: 12 ans de prison pour le directeur adjoint d'un lycée Anglophone. *RFI*. Tilgjengelig fra <http://www.rfi.fr/afrique/20180412-cameroun-12-ans-prison-directeur-adjoint-lycee-anglophone> [lastet ned 9. juli 2018]
- UNHCR (2016, 31. desember). *Italy sea arrivals dashboard January – December 2016*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/italy/italy-sea-arrivals-dashboard-january-december-2016> [lastet ned 9. juli 2018]
- UNHCR (2018a, 11. januar). *Italy sea arrivals dashboard January – December 2017*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/61547> [lastet ned 9. juli 2018]
- UNHCR (2018b, 1. juni). *Cameroonian refugee situation, Nigeria – 5th May–1st June 2018*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/nigeria/flash-update-cameroonian-refugee-situation-nigeria-5th-may-1st-june-2018> [lastet ned 9. juli 2018]
- U.S. Department of State (2018, 20. april). *Country reports on human rights practices for 2017 – Cameroon*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2017&dclid=276979> [lastet ned 9. juli 2018]
- Wikimedia Commons. *Cameroon* (sist oppdatert 2007, 23. oktober). Tilgjengelig fra <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Un-cameroon.png> [lastet ned 10. juli 2018]
- Wikipedia. *Anglophone crisis* (sist oppdatert 2018, 10. juli). Tilgjengelig fra https://en.wikipedia.org/wiki/Anglophone_Crisis [lastet ned 10. juli 2018]
- Zanoletti, G. (2018, 4. mai). *Ambazonian separatists in Cameroon*. Falmer: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acleddata.com/2018/05/04/ambazonian-separatists-in-cameroon/> [lastet ned 9. juli 2018]
- Zongo, P. (2018, 30. mai). 'This is a genocide': villages burn as war rages in blood-soaked Cameroon. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/global-development/2018/may/30/cameroon-killings-escalate-anglophone-crisis> [lastet ned 9. juli 2018]

7.2 MUNTlige KILDER

- HRDG, dvs. Human Rights Defence Group. Møte i Bamenda, 3. mars 2004.
- SCNC, dvs. Southern Cameroons National Council.
 - Ebong/Nwanchang-fraksjonen. Møte i Bamenda med utøvende generalsekretær Thomas Nwanchang, 3. mars 2004.
 - Nfor-fraksjonen. Møte i Bamenda med blant andre nasjonal formann Ette Otun R. Ayamba, nasjonal viseformann Nfor N. Nfor og generalsekretær Vincent N. Feko, 4. mars 2004.
- SDF, dvs. Social Democratic Front, ved generalsekretær Tazoacha Asonganyi. Møte i Yaoundé, 2. mars 2004.
- Utlendingsdirektoratet, asylavdelingen og oppholdsavdelingen. Løpende kontakt om informasjonsbehov i forbindelse med behandling av søknader om asyl og oppholdstillatelse fra borgere av Kamerun 2002–2018.

8. KART



Hentet fra Wikimedia Commons 2007.